

USTAWA O SYSTEMIE OŚWIATY

KOMENTARZ

Mateusz Pilich

6. wydanie

PRAKTYCZNE KOMENTARZE LEX

LEX

a Wolters Kluwer business

USTAWA O SYSTEMIE OŚWIATY

KOMENTARZ

Mateusz Pilich

6. wydanie

Zamów książkę w księgarni internetowej

profinfo.pl
księgarnia internetowa

LEX

a Wolters Kluwer business

Warszawa 2015

Stan prawny ustawy o systemie oświaty na 1 września 2015 r.

Wydawca
Elżbieta Piotrowska-Albin
Izabella Malecka

Redaktor prowadzący
Joanna Cybulska

Łamanie
JustLuk

Ta książka jest wspólnym dziełem twórcy i wydawcy. Prosimy, byś przestrzegał przysługujących im praw. Książkę możesz udostępnić osobom bliskim lub osobiście znanym, ale nie publikuj jej w internecie. Jeśli cytujesz fragmenty, nie zmieniaj ich treści i koniecznie zaznacz, czyje to dzieło. A jeśli musisz skopiować część, rób to jedynie na użytek osobisty.

prawolubni

SZANUJMY PRAWO I WŁASNOŚĆ
Więcej na www.legalnakultura.pl
POLSKA IZBA KSIĄZKI

© Copyright by
Wolters Kluwer SA, 2015

ISBN: 978-83-264-9354-6
6. wydanie

Wydane przez:
Wolters Kluwer SA

Dział Praw Autorskich
01-208 Warszawa, ul. Przyokopowa 33
tel. 22 535 82 19
e-mail: ksiazki@wolterskluwer.pl
www.wolterskluwer.pl
księgarnia internetowa www.profinfo.pl

SPIS TREŚCI

Wykaz skrótów	23
Przedmowa	31
Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty	33
Preambuła	35
Rozdział 1	
Przepisy ogólne	40
Art. 1. [Cele systemu oświaty]	40
Art. 2. [Zakres podmiotowy stosowania ustawy]	42
Art. 2a. [Organizacje wspierające system oświaty]	53
Art. 3. [Słowniczek]	55
Art. 4. [Obowiązki nauczyciela]	66
Art. 4a. [Filtrowanie internetu]	67
Art. 5. [Organy prowadzące; przekazywanie szkół publicznych do prowadzenia osobom niesamorządowym]	70
Art. 5a. [Zadania oświatowe j.s.t. i ich finansowanie]	121
Art. 5b. [Status nauczycieli – odesłanie]	126
Art. 5c. [Podział kompetencji pomiędzy organy j.s.t.]	127
Art. 5d. [Status pracowników administracji i obsługi]	131
Art. 5e. [Podział pozostałych kompetencji pomiędzy organy j.s.t.]	134
Art. 5f. [Rejestracja statystyczna jednostek systemu oświaty i ich zespołów]	135
Art. 5g. [Zakaz pobierania opłat za udzielanie informacji przez szkoły publiczne]	136

Art. 6.	[Publiczne przedszkola i inne formy wychowania przedszkolnego]	137
Art. 7.	[Standardy prawne dla szkół publicznych]	148
Art. 7a.	[Tworzenie oddziałów międzynarodowych]	159
Art. 7b.	[Zasady działania oddziałów międzynarodowych]	163
Art. 7c.	[Cofnięcie zezwolenia MEN na utworzenie oddziału międzynarodowego]	169
Art. 7d.	[Likwidacja oddziału międzynarodowego]	171
Art. 7e.	[Nauczyciele realizujący zajęcia dodatkowe finansowane z funduszy UE]	172
Art. 8.	[Szkoly podstawowe i gimnazja]	174
Art. 9.	[Typy szkół, zewnętrzne egzaminy oraz sprawdzian]	175
Art. 9a.	[Centralna Komisja Egzaminacyjna]	182
Art. 9b.	(uchylony)	189
Art. 9c.	[Okręgowe komisje egzaminacyjne]	190
Art. 9d.	[Nadzór MEN nad CKE i OKE]	211
Art. 9e.	[Tajemnica służbowa]	217
Art. 9f.	[Kolegia pracowników służb społecznych]	220
Art. 10.	[Egzaminy eksternistyczne]	226
Art. 10a.	[Egzaminy eksternistyczne w szkołach artystycznych]	233
Art. 11.	[Świadectwa i dyplomy szkolne]	234
Art. 11a.	[Określenie poziomów wykształcenia]	241
Art. 12.	[Nauka religii]	242
Art. 13.	[Prawa mniejszości narodowych i etnicznych]	264
Art. 13a.	[Wychowanie fizyczne]	271

Rozdział 2

Wychowanie przedszkolne, obowiązek szkolny i obowiązek nauki	273	
Art. 14.	[Wychowanie przedszkolne]	276
Art. 14a.	[Sieć przedszkolna, inne formy wychowania przedszkolnego]	292
Art. 14b.	[Realizacja obowiązku rocznego przygotowania przedszkolnego]	304
Art. 14c.	[Niesamorządowe formy wychowania przedszkolnego]	307
Art. 14d.	[Dotacja celowa na zadania przedszkolne j.s.t.]	308

Art. 15.	[Obowiązek szkolny i obowiązek nauki]	313
Art. 15a.	(uchylony)	316
Art. 16.	[Spełnianie obowiązku szkolnego i nauki]	316
Art. 17.	[Sieć szkolna]	331
Art. 18.	[Obowiązki rodziców dziecka podlegającego obowiązkowi szkolnemu lub nauki]	340
Art. 19.	[Kontrola spełniania obowiązku szkolnego i obowiązku nauki]	343
Art. 20.	[Egzekucja obowiązków edukacyjnych]	347

Rozdział 2a

Przyjmowanie do publicznych przedszkoli, publicznych innych form wychowania przedszkolnego, publicznych szkół i publicznych placówek ... 355

Art. 20a.	[Ogólne zasady przyjmowania do szkół i placówek publicznych]	355
Art. 20b.	[Definicje legalne]	362
Art. 20c.	[Kryteria rekrutacji do publicznych przedszkoli i publicznych innych form wychowania przedszkolnego] ..	363
Art. 20d.	[Przyjmowanie laureatów lub finalistów olimpiad i konkursów do gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych] ..	372
Art. 20e.	[Rekrutacja do publicznych szkół podstawowych i gimnazjów]	375
Art. 20f.	[Rekrutacja do publicznych szkół ponadgimnazjalnych] ...	378
Art. 20g.	[Rekrutacja do publicznych szkół policealnych]	382
Art. 20h.	[Rekrutacja do publicznych szkół sportowych i mistrzostwa sportowego oraz do oddziałów sportowych]	384
Art. 20i.	[Rekrutacja do publicznych gimnazjów dwujęzycznych] ...	388
Art. 20j.	[Rekrutacja do publicznych szkół ponadgimnazjalnych dwujęzycznych]	389
Art. 20k.	[Rekrutacja do publicznych szkół dla dorosłych]	391
Art. 20l.	[wersja przyszła – pominięto]	393
Art. 20m.	[Publikowanie przez kuratorów oświaty wykazów zawodów i miejsc w zawodach uznanych za wysokie dla celów rekrutacji]	394

Art. 20n.	[Rekrutacja do publicznych szkół i placówek artystycznych]	395
Art. 20o.	[Rekrutacja na zajęcia w publicznych placówkach oświatowo-wychowawczych]	399
Art. 20p.	[Rekrutacja do publicznych placówek zapewniających opiekę i wychowanie uczniom w okresie nauki poza miejscem stałego zamieszkania]	401
Art. 20q.	[Rekrutacja w zakresie form kształcenia ustawicznego] ...	403
Art. 20r.	[Rekrutacja na kwalifikacyjne kursy zawodowe]	404
Art. 20s.	[Wniosek w postępowaniu rekrutacyjnym]	406
Art. 20t.	[Dane osobowe ujawniane we wniosku i dokumenty na ich potwierdzenie]	407
Art. 20u.	[Treść zgłoszenia do obwodowej szkoły podstawowej lub gimnazjum]	414
Art. 20v.	[Upoważnienie do ustalenia wzorów wniosku i zgłoszenia]	415
Art. 20w.	[Częstotliwość i terminy prowadzenia postępowania rekrutacyjnego w publicznych przedszkolach, innych formach wychowania przedszkolnego oraz placówkach] ..	415
Art. 20z.	[Zobowiązanie do informowania o stanie zdrowia, diecie i rozwoju dziecka]	418
Art. 20za.	[Ograniczenie możliwości ubiegania się o przyjęcie do publicznych szkół i placówek]	419
Art. 20zb.	[Komisja rekrutacyjna]	421
Art. 20zc.	[Wyniki postępowania rekrutacyjnego i dalsze postępowanie]	422
Art. 20zd.	[Postępowanie uzupełniające]	428
Art. 20ze.	[Terminy retencji danych osobowych kandydatów]	429
Art. 20zf.	[Podział kompetencji pomiędzy organy jednostek samorządu terytorialnego]	431
Art. 20zg.	[Wyłączenie ustawowe niektórych szkół publicznych z zakresu rozdziału 2a]	432
Art. 20zh.	[Przechodzenie przez uczniów z jednych szkół do innych]	433

Rozdział 3

Zarządzanie szkołami i placówkami publicznymi	437
Art. 21. [Zadania MEN w zakresie polityki oświatowej]	437
Art. 21a. [Działania na rzecz optymalnych warunków kształcenia, wychowania i opieki]	439
Art. 22. [Delegacje ustawowe do wydania aktów wykonawczych] ..	441
Art. 22a. [Programy wychowania przedszkolnego i programy szkolne]	471
Art. 22aa. [Autonomia zawodowa nauczyciela]	477
Art. 22ab. [Podręczniki i materiały edukacyjne]	478
Art. 22ac. [Prawo uczniów do bezpłatnego dostępu podręczników] ..	483
Art. 22ad. [Wyposażenie szkół podstawowych w podręczniki]	484
Art. 22ae. [Dotacje celowe na wyposażenie w podręczniki]	485
Art. 22af. [Obowiązki związane z udzielaniem i rozliczaniem dotacji]	496
Art. 22ag. [Delegacja do stanowienia rozporządzenia]	499
Art. 22aga. [Rozporządzenie MEN w sprawie mnożników dotacji z art. 22ae ust. 5a]	500
Art. 22ah. [Dotacja na podręczniki dla szkół artystycznych]	500
Art. 22ai. [Podręczniki lub materiały ponadstandardowe w zestawach]	502
Art. 22aj. [Zadania bibliotek szkolnych]	503
Art. 22ak. [Udostępnianie podręczników, materiałów edukacyjnych i ćwiczeniowych]	505
Art. 22al. [Odpowiednie stosowanie przepisów w szkołach artystycznych]	509
Art. 22am. [Przeznaczenie podręczników w razie likwidacji szkoły] ...	510
Art. 22an. [Dopuszczanie podręczników do użytku szkolnego]	511
Art. 22ao. [Wymagania dotyczące formy i treści podręczników]	516
Art. 22ap. [Wykazy podręczników]	518
Art. 22aq. [Cofnięcie dopuszczenia podręcznika do użytku szkolnego]	519
Art. 22ar. [Wpis na listę rzeczoznawców]	521
Art. 22as. [Wymagania merytoryczne wpisu na listę rzeczoznawców]	522

Art. 22at.	[Skreślenie z listy rzeczoznawców]	525
Art. 22au.	[Wyłączenie rzeczoznawcy od opiniowania podręcznika] ...	527
Art. 22av.	[Wynagrodzenie rzeczoznawców]	529
Art. 22aw.	[Delegacja do wydania rozporządzenia]	529
Art. 22ax.	[Wykonywanie kompetencji organu prowadzącego przez organy j.s.t.]	531
Art. 22ay.	[Wyposażanie w pomoce szkolnych punktów konsultacyjnych za granicą]	531
Art. 22az.	[Zamówienia dostaw lub usług w zakresie pomocy szkolnych o kwocie powyżej 30 000 euro]	533
Art. 22aza.	[Zasady udzielania zamówień na podstawie art. 22az]	535
Art. 22azb.	[Informacje publiczne o zamówieniu z art. 22az stanowiące tajemnicę przedsiębiorstwa]	536
Art. 22azc.	[Podawanie informacji o zamówieniu na podstawie art. 22az]	539
Art. 22b.	[Obrót używanymi podręcznikami]	539
Art. 22c.	[Zlecenie przez ministrów opracowania, wydania i dystrybucji podręczników]	540
Art. 22d.	[Czyny nieuczciwej konkurencji na rynku wydawnictw edukacyjnych]	542
Art. 23.	(uchylony)	546
Art. 24.	[Klasyfikacja zawodów i profili kształcenia ogólnozawodowego]	547
Art. 25–27.	(uchylone)	551
Art. 28.	[Uprawnienia Ministra Obrony Narodowej]	551
Art. 29.	[Szkoły resortowe – delegacja ustawowa]	552
Art. 30.	[Kurator oświaty]	553
Art. 31.	[Zadania i kompetencje kuratora oświaty]	560
Art. 32.	[Kuratoria oświaty i ich delegatury]	571
Art. 32a.	[Nadzór pedagogiczny nad szkołami prowadzonymi przez ministrów]	577
Art. 32b.	[Nadzór pedagogiczny nad szkołami dla marynarzy]	582
Art. 33.	[Sprawowanie nadzoru pedagogicznego]	583
Art. 34.	[Środki prawne stosowane w razie poważniejszych uchybień]	603

Art. 34a.	[Nadzór finansowo-administracyjny organu prowadzącego]	615
Art. 34b.	[Ograniczenia w sprawowaniu nadzoru]	625
Art. 34c.	[Nadzór finansowo-administracyjny nad innymi formami wychowania przedszkolnego]	630
Art. 35.	[Uzupełniające przepisy o nadzorze pedagogicznym]	631
Art. 35a.	(uchylony)	645
Art. 35b.	[Nadzór pedagogiczny nad niektórymi jednostkami w ramach systemu oświaty]	646
Art. 36.	[Dyrektor szkoły lub placówki publicznej]	647
Art. 36a.	[Konkurs na stanowisko dyrektora szkoły]	661
Art. 37.	[Powierzenie stanowisk kierowniczych w szkole lub placówce]	683
Art. 38.	[Odwołanie nauczyciela ze stanowiska kierowniczego]	687
Art. 38a.	[Odwołanie ze stanowiska osoby niebędącej nauczycielem]	704
Art. 39.	[Zakres obowiązków, zadań i kompetencji dyrektora]	705
Art. 40.	[Rada pedagogiczna]	728
Art. 41.	[Kompetencje rady pedagogicznej]	733
Art. 42.	[Kompetencje rady pedagogicznej – uzupełnienie]	743
Art. 43.	[Tryb działania rady pedagogicznej]	745
Art. 44.	[Szkoły i placówki, w których nie tworzy się rady pedagogicznej]	750

Rozdział 3a

Ocenianie, klasyfikowanie i promowanie uczniów w szkołach

publicznych	751	
Art. 44a.	[Zakres regulacji przepisów o ocenianiu, klasyfikowaniu i promowaniu uczniów]	751
Art. 44b.	[Cele i zasady oceniania wewnątrzszkolnego]	754
Art. 44c.	[Obowiązki nauczyciela w związku z ocenianiem]	760
Art. 44d.	[Zwalnianie ucznia z realizacji niektórych zajęć obowiązkowych]	761
Art. 44e.	[Rodzaje ocen oraz prawo do zapoznania się z dokumentacją oceniania]	762

Art. 44f.	[Klasyfikacja ucznia i oceny klasyfikacyjne]	765
Art. 44g.	[Informowanie o przewidywanych ocenach klasyfikacyjnych]	768
Art. 44h.	[Ustalanie ocen klasyfikacyjnych]	769
Art. 44i.	[Oceny szkolne – rozwinięcie]	771
Art. 44j.	[Oceny klasyfikacyjne laureatów lub finalistów olimpiad i konkursów]	775
Art. 44k.	[Przesłanki nieklasyfikowania ucznia]	775
Art. 44l.	[Egzamin klasyfikacyjny]	777
Art. 44m.	[Egzaminy poprawkowe]	779
Art. 44n.	[Tryb weryfikacji ocen klasyfikacyjnych]	780
Art. 44o.	[Promowanie uczniów]	783
Art. 44p.	[Uczestnictwo uczniów gimnazjum w projekcie edukacyjnym]	786
Art. 44q.	[Ukończenie szkoły]	787
Art. 44r.	[Ocenianie, klasyfikowanie i promowanie uczniów w szkołach dla dorosłych]	789
Art. 44s.	[Szkoły dla dorosłych – odesłanie i wyłączenie stosowania przepisów]	789
Art. 44t.	[Zwalnianie słuchaczy z realizacji niektórych zajęć]	790
Art. 44u.	[Ocenianie w szkołach dla dorosłych]	791
Art. 44v.	[Klasyfikacja semestralna i końcowa]	792
Art. 44w.	[Ustalanie semestralnych ocen klasyfikacyjnych. Egzaminy semestralne]	792
Art. 44x.	[Skale ocen w szkołach dla dorosłych]	794
Art. 44y.	[Egzaminy poprawkowe]	795
Art. 44z.	[Promowanie słuchaczy]	795
Art. 44za.	[Ukończenie szkoły dla dorosłych]	797
Art. 44zb.	[Delegacja do wydania rozporządzenia]	798
Art. 44zc.	[Ocenianie, klasyfikowanie i promowanie uczniów w szkołach artystycznych]	800
Art. 44zd.	[Warunki i zasady oceniania w szkołach artystycznych] ...	800
Art. 44ze.	[Klasyfikacja w szkołach artystycznych]	803
Art. 44zf.	[Informowanie uczniów i rodziców uczniów szkół artystycznych o przewidywanych ocenach klasyfikacyjnych] ...	804

Art. 44zg.	[Ustalanie ocen klasyfikacyjnych w szkołach artystycznych]	805
Art. 44zh.	[Ocenianie laureatów konkursów, przesłuchań lub przeglądów]	806
Art. 44zi.	[Zwalnianie uczniów szkół artystycznych z realizacji niektórych zajęć]	807
Art. 44zj.	[Odpowiednie stosowanie przepisów]	807
Art. 44zk.	[Egzaminy poprawkowe w szkołach artystycznych]	808
Art. 44zl.	[Promowanie uczniów w szkołach artystycznych]	811
Art. 44zm.	[Ukończenie szkoły artystycznej]	812
Art. 44zn.	[Egzaminy dyplomowe w szkołach artystycznych]	813
Art. 44zo.	[Skutki prawne nieprzystąpienia lub przerwania egzaminu dyplomowego]	816
Art. 44zp.	[Zawieszenie egzaminu dyplomowego oraz rozstrzyganie sporów w sprawach egzaminów dyplomowych w szkołach artystycznych]	817
Art. 44zq.	[Delegacja do wydania rozporządzenia]	819
Art. 44zr.	[Wyłączenie podmiotowe stosowania przepisów rozdziału 3a]	820

Rozdział 3b

Sprawdzian, egzamin gimnazjalny i egzamin maturalny oraz egzamin potwierdzający kwalifikacje w zawodzie	822	
Art. 44zs.	[Podstawa wymagań egzaminacyjnych sprawdzianu i egzaminu gimnazjalnego]	822
Art. 44zt.	[Terminy przeprowadzenia sprawdzianu i egzaminu gimnazjalnego]	823
Art. 44zu.	[Podstawowe zasady przeprowadzania sprawdzianu i egzaminu]	824
Art. 44zv.	[Język mniejszości narodowej, etnicznej lub język regionalny]	826
Art. 44zw.	[Zwolnienia dla niektórych uczniów posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego]	826
Art. 44zx.	[Zwolnienie laureatów i finalistów odpowiednio olimpiady lub konkursu przedmiotowego]	828

Art. 44zy.	[Deklaracje]	830
Art. 44zz.	[Dodatkowy termin przystąpienia do sprawdzianu lub egzaminu]	833
Art. 44zza.	[Wyniki sprawdzianu i egzaminu gimnazjalnego]	834
Art. 44zzb.	[Egzamin maturalny]	838
Art. 44zzc.	[Termin i sposób przeprowadzania egzaminu maturalnego]	838
Art. 44zzd.	[Zakres egzaminu maturalnego]	838
Art. 44zze.	[Poziomy w ramach poszczególnych części i przedmiotów egzaminu maturalnego]	840
Art. 44zzf.	[Uprawnienia egzaminacyjne absolwentów szkół i oddziałów uczących w językach mniejszości lub języku regionalnym oraz szkół i oddziałów dwujęzycznych]	841
Art. 44zzg.	[Zwolnienie częściowe dla absolwenta niesłyszącego]	843
Art. 44zzh.	[Zwolnienie laureatów i finalistów olimpiad przedmiotowych]	844
Art. 44zzi.	[Deklaracje maturalne]	846
Art. 44zzj.	[Termin dodatkowy egzaminu maturalnego]	847
Art. 44zzk.	[Wyniki egzaminu maturalnego]	849
Art. 44zzl.	[Przesłanki zdania egzaminu maturalnego]	850
Art. 44zzm.	[Egzamin poprawkowy]	851
Art. 44zzn.	[Ponowne przystąpienie do egzaminu maturalnego w celu jego zdania]	853
Art. 44zzo.	[Ponowne przystąpienie do egzaminu maturalnego przez absolwentów posiadających świadectwo dojrzałości]	856
Art. 44zzp.	[Przystąpienie do egzaminu maturalnego przez absolwentów posiadających dawne świadectwo dojrzałości]	857
Art. 44zzq.	[Opłaty za uczestnictwo w egzaminie maturalnym dla niektórych zdających]	859
Art. 44zzr.	[Uprawnienia zdających niepełnosprawnych, chorych lub z dysfunkcjami]	860
Art. 44zzs.	[Zespół egzaminacyjny i zespoły przedmiotowe]	869

Art. 44zzt.	[Gwarancje prawne samodzielności pracy zdających egzaminy zewnętrzne]	871
Art. 44zzu.	[Ocena prac egzaminacyjnych]	873
Art. 44zzv.	[Przerwanie i unieważnienie egzaminu zewnętrznego w jego trakcie]	874
Art. 44zzw.	[Unieważnienie egzaminu zewnętrznego po jego zakończeniu]	877
Art. 44zzx.	[Ustalenie wyniku egzaminu zewnętrznego w razie jego unieważnienia]	884
Art. 44zzy.	[Zastrzeżenia do egzaminu zewnętrznego]	885
Art. 44zzz.	[Prawo do wglądu i żądania weryfikacji wyniku sprawdzonej i ocenionej pracy]	890
Art. 44zzza.	[Delegacja do wydania rozporządzenia]	893
Art. 44zzzb.	[Egzamin potwierdzający kwalifikacje w zawodzie]	895
Art. 44zzzc.	[Terminy egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie]	897
Art. 44zzzd.	[Części egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie]	898
Art. 44zzze.	[Zwolnienie laureatów i finalistów olimpiad i turniejów z części pisemnej]	899
Art. 44zzzf.	[Dostosowanie warunków i formy egzaminu do możliwości zdających z niepełnosprawnością, dysfunkcjami i trudnościami]	901
Art. 44zzzg.	[Deklaracja egzaminacyjna]	904
Art. 44zzzh.	[Dalszy przepis o dostosowaniu warunków i formy egzaminu]	906
Art. 44zzzi.	[Zespół egzaminacyjny]	908
Art. 44zzzj.	[Gwarancje samodzielności pracy zdających egzamin]	909
Art. 44zzzk.	[Miejsce przeprowadzenia egzaminu]	910
Art. 44zzzl.	[Warunki korzystania z elektronicznego systemu przeprowadzania egzaminu]	910
Art. 44zzzm.	[Czas trwania egzaminu]	912
Art. 44zzzn.	[Sprawdzanie prac i rezultatów końcowych egzaminu]	913
Art. 44zzzo.	[Wyniki egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie]	914

Art. 44zzzp.	[Przerwanie i unieważnienie egzaminu w jego trakcie]	916
Art. 44zzzq.	[Unieważnienie egzaminu po jego zakończeniu]	916
Art. 44zzzr.	[Kontrola legalności przeprowadzenia egzaminu]	920
Art. 44zzzs.	[Kontrola legalności przeprowadzenia egzaminu – uzupełnienie]	922
Art. 44zzzt.	[Prawo wglądu do dokumentacji egzaminu oraz żądania weryfikacji punktów]	923
Art. 44zzzu.	[Ponowne przystąpienie do egzaminu]	924
Art. 44zzzv.	[Delegacja do wydania rozporządzenia]	926
Art. 44zzzw.	[Wykaz olimpiad i turniejów dla celów wskazanych w art. 20d oraz zwolnień ze sprawdzianu i egzaminów]	928
Art. 44zzzx.	[Wyłączenie stosowania przepisów do dzieci i młodzieży z upośledzeniem umysłowym w stopniu głębokim]	930

Rozdział 4

Społeczne organy w systemie oświaty	931	
Art. 45.	[Krajowa Rada Oświatowa]	931
Art. 46.	[Ustrój Krajowej Rady Oświatowej]	932
Art. 47.	[Inne rady przy właściwych ministrach]	932
Art. 48.	[Samorządowe rady oświatowe]	935
Art. 49.	[Zasady działania samorządowych rad oświatowych]	939
Art. 50.	[Rada szkoły lub placówki]	940
Art. 51.	[Ustrój i zasady działania rady szkoły lub placówki]	947
Art. 52.	[Szczególne regulacje dotyczące rad szkół lub placówek] ...	953
Art. 53.	[Rady rodziców]	954
Art. 54.	[Kompetencje rad rodziców. Uchwalanie szkolnego programu wychowawczego i programu profilaktyki]	961
Art. 55.	[Samorząd uczniowski]	965
Art. 56.	[Działalność organizacji społecznych]	969
Art. 57.	[Przepis szczególny dla szkół i placówek publicznych niesamorządowych oraz niepublicznych]	975

Rozdział 5

Organizacja kształcenia, wychowania i opieki w szkołach

i placówkach publicznych	977	
Art. 58.	[Założenie szkoły publicznej]	977

Art. 59.	[Likwidacja szkoły lub placówki publicznej]	990
Art. 59a.	[Publiczne formy wychowania przedszkolnego prowadzone na podstawie zezwolenia]	1017
Art. 60.	[Statut szkoły lub placówki publicznej]	1019
Art. 61.	[Struktura organizacyjna szkoły podstawowej]	1025
Art. 62.	[Zespoły szkół]	1028
Art. 62a.	[Centra kształcenia zawodowego i ustawicznego]	1040
Art. 63.	[Rok szkolny]	1042
Art. 64.	[Formy działalności statutowej szkół]	1042
Art. 64a.	[Jednolity strój szkolny]	1046
Art. 65.	(uchylony)	1050
Art. 66.	[Indywidualny program lub tok nauki]	1050
Art. 67.	[Standard nauki, wychowania i opieki w szkołach publicznych]	1056
Art. 67a.	[Stołówki szkolne]	1060
Art. 68.	(uchylony)	1065
Art. 68a.	[Kształcenie ustawiczne]	1066
Art. 68b.	[Akredytacja placówek i ośrodków kształcenia ustawicznego]	1071
Art. 68c.	(uchylony)	1079
Art. 68d.	(uchylony)	1079
Art. 69.	[Zadania edukacyjne Ochotniczych Hufców Pracy]	1079
Art. 70.	[Praktyczna nauka zawodu]	1079
Art. 70a.	[Dofinansowanie wynagrodzeń opiekunów praktyk zawodowych]	1089
Art. 70b.	[Dofinansowanie przygotowania zawodowego]	1089
Art. 71.	[Placówki publiczne]	1101
Art. 71a.	(uchylony)	1109
Art. 71aa.	[Placówki artystyczne]	1109
Art. 71b.	[Kształcenie specjalne i indywidualne nauczanie]	1111
Art. 71c.	[Kształcenie w podmiotach leczniczych i jednostkach pomocy społecznej]	1133
Art. 71d.	[Dofinansowanie podręczników dla uczniów upośledzonych]	1138
Art. 72.	[Odesłanie do przepisów o pomocy społecznej]	1138

Art. 73–76. (uchylone)	1138

Rozdział 6

Zakłady kształcenia i placówki doskonalenia nauczycieli	1139

Art. 77. [Zakłady kształcenia nauczycieli]	1139
Art. 77a. [Placówki doskonalenia nauczycieli]	1147
Art. 78. [Placówki doskonalenia nauczycieli – uzupełnienie]	1156

Rozdział 7

Finansowanie szkół i placówek publicznych	1162

Art. 79. [Finansowanie szkół i placówek państwowych oraz samorządowych]	1162
Art. 79a. [Obowiązek refundowania kosztów wychowania przedszkolnego między gminami]	1165
Art. 80. [Finansowanie pozostałych szkół i placówek publicznych]	1166
Art. 81. [Zwolnienia podatkowe]	1211

Rozdział 8

Szkoły i placówki niepubliczne	1221

Art. 82. [Założenie szkoły lub placówki niepublicznej]	1221
Art. 83. [Wykreślenie wpisu do ewidencji szkół i placówek niepublicznych]	1237
Art. 83a. [Stosunek do przepisów o działalności gospodarczej]	1247
Art. 84. [Statut i procedura likwidacji szkoły lub placówki niepublicznej]	1250
Art. 84a. [Stosowanie przepisu o stołówkach szkolnych]	1256
Art. 84b. [Stosowanie przepisów ustawy i rozporządzeń do niepublicznych placówek]	1257
Art. 85. [Uprawnienia szkoły publicznej]	1258
Art. 85a. [Stosowanie przepisów o kształceniu specjalnym]	1262
Art. 85b. [Wyposażanie w darmowe podręczniki w szkołach niepublicznych]	1263
Art. 86. [Szkoły niepubliczne eksperymentalne]	1267
Art. 87. (uchylony)	1271
Art. 88. [Cofnięcie uprawnień szkoły publicznej]	1272

Art. 89.	[Nadzór pedagogiczny nad szkołami i placówkami niepublicznymi]	1274
Art. 89a.	[Zakładanie i prowadzenie niepublicznych form wychowania przedszkolnego]	1276
Art. 90.	[Dotacje dla szkół i placówek niepublicznych]	1277
Art. 90a.	[Zespoły szkół lub placówek prowadzonych przez osoby fizyczne lub prawne]	1321

Rozdział 8a

Pomoc materialna dla uczniów	1324	
Art. 90b.	[Definicja i zakres podmiotowy pomocy materialnej dla uczniów]	1324
Art. 90c.	[Rodzaje świadczeń pomocy materialnej dla uczniów] ...	1328
Art. 90d.	[Stypendium szkolne]	1329
Art. 90e.	[Zasiłek szkolny]	1343
Art. 90f.	[Regulamin udzielania pomocy materialnej o charakterze socjalnym]	1346
Art. 90g.	[Stypendium za wyniki lub osiągnięcia]	1349
Art. 90h.	[Stypendium Prezesa Rady Ministrów]	1354
Art. 90i.	[Stypendium MEN]	1356
Art. 90j.	[Stypendium MKiDN]	1358
Art. 90k.	[Delegacja dla Rady Ministrów]	1359
Art. 90l.	[Stypendia prywatne]	1361
Art. 90m.	[Właściwość organów gminy w sprawie świadczeń o charakterze socjalnym]	1362
Art. 90n.	[Tryb przyznawania świadczeń o charakterze socjalnym] ...	1363
Art. 90o.	[Zmiana okoliczności uprawniających do przyznania stypendium]	1370
Art. 90p.	[Zadania organów prowadzących]	1378
Art. 90r.	[Dotowanie świadczeń o charakterze socjalnym z budżetu państwa]	1379
Art. 90s.	[Finansowanie świadczeń pomocy o charakterze motywacyjnym]	1382
Art. 90t.	[Lokalne i regionalne programy wyrównywania szans edukacyjnych]	1385
Art. 90u.	[Rządowe programy pomocy socjalnej dla uczniów]	1389

Rozdział 9

Przepisy szczególne	1394
Art. 91–91a. (uchylone)	1394
Art. 92. [Prawo do objęcia świadczeniami profilaktycznej opieki zdrowotnej]	1394
Art. 92a. [Organizowanie form wypoczynku dzieci i młodzieży] ...	1398
Art. 93. [Uznawanie zagranicznych świadectw oraz poziomu wykształcenia]	1400
Art. 93a. [Procedura w razie braku świadectwa lub trudności z jego uwierzytelnieniem w przypadku niektórych cudzoziemców]	1408
Art. 93b. [Właściwość organów w sprawach uznawania świadectw lub potwierdzania wykształcenia lub uprawnień do kontynuowania nauki]	1412
Art. 93c. [Czynności w postępowaniu w przedmiocie uznania lub potwierdzenia]	1414
Art. 93d. [Rozmowa sprawdzająca]	1416
Art. 93e. [Zakres rozmowy sprawdzającej]	1417
Art. 93f. [Komisja do spraw rozmowy sprawdzającej]	1418
Art. 93g. [Opłata za przeprowadzenie rozmowy sprawdzającej] ...	1420
Art. 93h. [Delegacja do wydania rozporządzenia]	1422
Art. 94. [Kształcenie uczniów i doskonalenie nauczycieli za granicą]	1423
Art. 94a. [Prawo cudzoziemców do nauki szkolnej]	1427
Art. 94b. [Możliwość powierzania zadań Fundacji Rozwoju Systemu Edukacji]	1449
Art. 94c. [Możliwość dofinansowania przez MEN współpracy międzynarodowej]	1450
Art. 95. [Zatrudnianie nauczycieli cudzoziemców]	1451
Art. 95a. [Bezpieczeństwo i higiena pracy w szkołach i placówkach]	1454
Art. 96. (uchylony)	1461

Rozdział 10

Zmiany w przepisach obowiązujących	1462
Art. 97–103. (pominięto)	1462

Rozdział 11

Przepisy przejściowe i końcowe	1463
Art. 104. [Przejęcie prowadzenia szkół publicznych przez gminy] ..	1463
Art. 105. [Prowadzenie przedszkoli publicznych przez gminy]	1464
Art. 106. [Przekształcenie szkół państwowych w szkoły publiczne]	1464
Art. 107. [Przekształcenie domów małego dziecka w placówki opiekuńczo-wychowawcze]	1464
Art. 108. [Dyrektorzy szkół zajmujący stanowiska w dniu wejścia w życie ustawy]	1464
Art. 109. [Kuratorzy oświaty]	1465
Art. 110. [Przekształcenia szkół prowadzonych w dacie wejścia w życie ustawy]	1465
Art. 111. [Dostosowanie statutów szkolnych]	1466
Art. 112. (uchylony)	1466
Art. 113. [Przepis przejściowy dotyczący szkół resortowych]	1466
Art. 114. [Klauzula derogacyjna]	1466
Art. 115. [Wejście w życie]	1466
Bibliografia	1467
Wykaz rozporządzeń	1479

WYKAZ SKRÓTÓW

Akty prawne

- EKPC – europejska Konwencja o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, sporządzona w Rzymie dnia 4 listopada 1950 r., zmieniona następnie Protokołami nr 3, 5 i 8 oraz uzupełniona Protokołem nr 2 (Dz. U. z 1993 r. Nr 61, poz. 284 z późn. zm.)
- k.c. – ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (tekst jedn.: Dz. U. z 2014 r. poz. 121 z późn. zm.)
- k.k. – ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (Dz. U. Nr 88, poz. 553 z późn. zm.)
- KN – ustawa z dnia 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela (tekst jedn.: Dz. U. z 2014 r. poz. 191 z późn. zm.)
- Konstytucja RP – Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. Nr 78, poz. 483 z późn. zm.)
- k.p. – ustawa z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy (tekst jedn.: Dz. U. z 2014 r. poz. 1502 z późn. zm.)
- k.p.a. – ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (tekst jedn.: Dz. U. z 2013 r. poz. 267 z późn. zm.)
- k.p.c. – ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (tekst jedn.: Dz. U. z 2014 r. poz. 101 z późn. zm.)
- KPD – Konwencja o prawach dziecka, przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych dnia 20 listopada 1989 r. (Dz. U. z 1991 r. Nr 120, poz. 526 z późn. zm.)

- k.p.k. – ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. Nr 89, poz. 555 z późn. zm.)
- k.r.o. – ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy (tekst jedn.: Dz. U. z 2015 r. poz. 583 z późn. zm.)
- k.s.h. – ustawa z dnia 15 września 2000 r. – Kodeks spółek handlowych (tekst jedn.: Dz. U. z 2013 r. poz. 1030 z późn. zm.)
- p.p.m. – ustawa z dnia 4 lutego 2011 r. – Prawo prywatne międzynarodowe (Dz. U. Nr 80, poz. 432 z późn. zm.)
- p.p.s.a. – ustawa z dnia 30 sierpnia 2002 r. – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (tekst jedn.: Dz. U. z 2012 r. poz. 270 z późn. zm.)
- p.z.p. – ustawa z dnia 29 stycznia 2004 r. – Prawo zamówień publicznych (tekst jedn.: Dz. U. z 2013 r. poz. 907 z późn. zm.)
- p.s.w. – ustawa z dnia 27 lipca 2005 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym (tekst jedn.: Dz. U. z 2012 r. poz. 572 z późn. zm.)
- p.u.n. – ustawa z dnia 28 lutego 2003 r. – Prawo upadłościowe i naprawcze (tekst jedn.: Dz. U. z 2015 r. poz. 233 z późn. zm.)
- r.d.p.n. – rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 29 sierpnia 2014 r. w sprawie sposobu prowadzenia przez publiczne przedszkola, szkoły i placówki dokumentacji przebiegu nauczania, działalności wychowawczej i opiekuńczej oraz rodzajów tej dokumentacji (Dz. U. poz. 1170)
- r.k.n. – rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 12 marca 2009 r. w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli oraz określenia szkół i wypadków, w których można zatrudnić nauczycieli niemających wyższego wykształcenia lub ukończonego zakładu kształcenia nauczycieli (tekst jedn.: Dz. U. z 2015 r. poz. 1264)
- r.s.p.sz. – rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 21 maja 2001 r. w sprawie ramowych statutów publicznego przedszkola oraz publicznych szkół (Dz. U. Nr 61, poz. 624 z późn. zm.)

-
- r.u.p. – rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 8 lipca 2014 r. w sprawie dopuszczania do użytku szkolnego podręczników (Dz. U. poz. 909)
- r.u.p.a. – rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 10 lutego 2015 r. w sprawie dopuszczania do użytku szkolnego podręczników do kształcenia w zawodach szkolnictwa artystycznego (Dz. U. poz. 269)
- r.w.o. – rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 kwietnia 2007 r. w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów w szkołach publicznych (Dz. U. Nr 83, poz. 562 z późn. zm.) – akt uchylony
- TFUE – Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (Dz. U. z 2004 r. Nr 90, poz. 864/2 z późn. zm., wersja skonsolidowana Dz. Urz. UE C 326 z 26.10.2012 r., s. 47, z późn. zm.)
- u.c. – ustawa z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach (Dz. U. poz. 1650 z późn. zm.)
- u.d.i.p. – ustawa z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (tekst jedn.: Dz. U. z 2014 r. poz. 782 z późn. zm.)
- u.d.j.s.t. – ustawa z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (tekst jedn.: Dz. U. z 2015 r. poz. 513 z późn. zm.)
- u.d.p.p. – ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (tekst jedn.: Dz. U. z 2014 r. poz. 1118 z późn. zm.)
- u.f.p. – ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (tekst jedn.: Dz. U. z 2013 r. poz. 885 z późn. zm.)
- u.g.k. – ustawa z dnia 20 grudnia 1996 r. o gospodarce komunalnej (tekst jedn.: Dz. U. z 2011 r. Nr 45, poz. 236 z późn. zm.)
- u.g.n. – ustawa z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (tekst jedn.: Dz. U. z 2015 r. poz. 782 z późn. zm.)

- u.g.w.s. – ustawa z dnia 17 maja 1989 r. o gwarancjach wolności sumienia i wyznania (tekst jedn.: Dz. U. z 2005 r. Nr 231, poz. 1965 z późn. zm.)
- u.m.n. – ustawa z dnia 6 stycznia 2005 r. o mniejszościach narodowych i etnicznych oraz o języku regionalnym (tekst jedn.: Dz. U. z 2015 r. poz. 573 z późn. zm.)
- u.o.d.o. – ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (tekst jedn.: Dz. U. z 2014 r. poz. 1182 z późn. zm.)
- u.p.d.o.f. – ustawa z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (tekst jedn.: Dz. U. z 2012 r. poz. 361 z późn. zm.)
- u.p.e.a. – ustawa z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji (tekst jedn.: Dz. U. z 2014 r. poz. 1619 z późn. zm.)
- u.p.o.o. – ustawa z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej (tekst jedn.: Dz. U. z 2015 r. poz. 827 z późn. zm.)
- u.pom.społ. – ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tekst jedn.: Dz. U. z 2015 r. poz. 163 z późn. zm.)
- u.prac.sam. – ustawa z dnia 21 listopada 2008 r. o pracownikach samorządowych (tekst jedn.: Dz. U. z 2014 r. poz. 1202 z późn. zm.)
- u.p.z. – ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (tekst jedn.: Dz. U. z 2015 r. poz. 149 z późn. zm.)
- u.rach. – ustawa z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (tekst jedn.: Dz. U. z 2013 r. poz. 330 z późn. zm.)
- u.r.o.n. – ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (tekst jedn.: Dz. U. z 2011 r. Nr 127, poz. 721 z późn. zm.)
- u.s.d.g. – ustawa z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (tekst jedn.: Dz. U. z 2015 r. poz. 584 z późn. zm.)
- u.s.g. – ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jedn.: Dz. U. z 2013 r. poz. 594 z późn. zm.)

-
- u.s.p. – ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (tekst jedn.: Dz. U. z 2013 r. poz. 595 z późn. zm.)
- ustawa nowelizująca z 2007 r. – ustawa z dnia 11 kwietnia 2007 r. o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 80, poz. 542)
- ustawa nowelizująca z 2008 r. – ustawa z dnia 25 lipca 2008 r. o o zmianie ustawy o systemie oświaty, ustawy – Karta Nauczyciela oraz ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich (Dz. U. Nr 145, poz. 917 z późn. zm.)
- ustawa nowelizująca z 2009 r. – ustawa z dnia 19 marca 2009 r. o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 56, poz. 458 z późn. zm.)
- ustawa nowelizująca z 2011 r. – ustawa z dnia 19 sierpnia 2011 r. o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 205, poz. 1206 z późn. zm.)
- ustawa nowelizująca z 2015 r. – ustawa z dnia 20 lutego 2015 r. o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 357)
- ustawa o SIO – ustawa z dnia 15 kwietnia 2011 r. o systemie informacji oświatowej (tekst jedn.: Dz. U. z 2015 r. poz. 45 z późn. zm.)
- ustawa podręcznikowa – ustawa z dnia 30 maja 2014 r. o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 811 z późn. zm.)
- ustawa przedszkolna – ustawa z dnia 13 czerwca 2013 r. o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 827 z późn. zm.)
- ustawa rekrutacyjna – ustawa z dnia 6 grudnia 2013 r. o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2014 r. poz. 7)
- u.s.w. – ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (tekst jedn.: Dz. U. z 2013 r. poz. 596 z późn. zm.)
- u.ś.o.z. – ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (tekst jedn.: Dz. U. z 2015 r. poz. 581 z późn. zm.)

- u.ś.r. – ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (tekst jedn.: Dz. U. z 2015 r. poz. 114 z późn. zm.)
- u.t.k. – ustawa z dnia 6 lipca 2001 r. o Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych i wojewódzkich komisjach dialogu społecznego (Dz. U. Nr 100, poz. 1080 z późn. zm.)
- u.u.c.o. – ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (tekst jedn.: Dz. U. z 2012 r. poz. 680 z późn. zm.)
- u.u.p. – ustawa z dnia 20 czerwca 1992 r. o uprawnieniach do ulgowych przejazdów środkami publicznego transportu zbiorowego (tekst jedn.: Dz. U. z 2012 r. poz. 1138 z późn. zm.)
- u.w.a.rz. – ustawa z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (tekst jedn.: Dz. U. z 2015 r. poz. 525 z późn. zm.)
- u.w.r. – ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tekst jedn.: Dz. U. z 2015 r. poz. 332 z późn. zm.)
- u.z.g.
(ustawa
o zwolnieniach
grupowych)
- u.z.n.k.
- u.z.z.
- ustawa z dnia 13 marca 2003 r. o szczególnych zasadach rozwiązywania z pracownikami stosunków pracy z przyczyn niedotyczących pracowników (tekst jedn.: Dz. U. z 2015 r. poz. 192 z późn. zm.)
- ustawa z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (tekst jedn.: Dz. U. z 2003 r. Nr 153, poz. 1503 z późn. zm.)
- ustawa z dnia 23 maja 1991 r. o związkach zawodowych (tekst jedn.: Dz. U. z 2014 r. poz. 167 z późn. zm.)

Czasopisma i publikatory

- CBOSA – Centralna Baza Orzeczeń Sądów Administracyjnych
- Dz. Urz. Dolnośl. – Dziennik Urzędowy Województwa Dolnośląskiego
- Dz. Urz. Lubel. – Dziennik Urzędowy Województwa Lubelskiego
- Dz. Urz. Lubus. – Dziennik Urzędowy Województwa Lubuskiego
- Dz. Urz. Małop. – Dziennik Urzędowy Województwa Małopolskiego
- Dz. Urz. Mazow. – Dziennik Urzędowy Województwa Mazowieckiego

---

Dz. Urz. MEN	– Dziennik Urzędowy Ministra Edukacji Narodowej
Dz. Urz. MKiDN	– Dziennik Urzędowy Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego
Dz. Urz. MS	– Dziennik Urzędowy Ministra Sprawiedliwości
Dz. Urz. Podkarp.	– Dziennik Urzędowy Województwa Podkarpackiego
Dz. Urz. Pomor.	– Dziennik Urzędowy Województwa Pomorskiego
Dz. Urz. Wlkp.	– Dziennik Urzędowy Województwa Wielkopolskiego
FK	– Finanse Komunalne
NZS	– Nowe Zeszyty Samorządowe
ONSA	– Orzecznictwo Naczelnego Sądu Administracyjnego
ONSAiWSA	– Orzecznictwo Naczelnego Sądu Administracyjnego i wojewódzkich sądów administracyjnych
OSNC	– Orzecznictwo Sądu Najwyższego. Izba Cywilna
OSNC-ZD	– Orzecznictwo Sądu Najwyższego. Izba Cywilna. Zbiór Dodatkowy
OSNKW	– Orzecznictwo Sądu Najwyższego. Izba Karna i Wojskowa
OSNP	– Orzecznictwo Sądu Najwyższego. Izba Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw Publicznych
OSP	– Orzecznictwo Sądów Polskich
OwSS	– Orzecznictwo w Sprawach Samorządowych
OTK	– Orzecznictwo Trybunału Konstytucyjnego
OTK-A	– Orzecznictwo Trybunału Konstytucyjnego. Zbiór Urzędowy, Seria A
PiP	– Państwo i Prawo
PiZS	– Praca i Zabezpieczenie Społeczne
Pr. Pracy	– Prawo Pracy
Prz. Pod.	– Przegląd Podatkowy
Prz. Sejm.	– Przegląd Sejmowy
Rec.	– zbiór orzeczeń Trybunału Sprawiedliwości i Sądu Pierwszej Instancji wydanych przed dniem 1 maja 2004 r.
Sam. Teryt.	– Samorząd Terytorialny

Inne

BHP	– bezpieczeństwo i higiena pracy
CKE	– Centralna Komisja Egzaminacyjna

ETPC	– Europejski Trybunał Praw Człowieka
ETS	– Europejski Trybunał Sprawiedliwości
j.s.t.	– jednostka(-i) samorządu terytorialnego
MEN	– Minister Edukacji Narodowej
MKiDN	– Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego
NSA	– Naczelny Sąd Administracyjny
OHP	– Ochotnicze Hufce Pracy
OKE	– okręgowe komisje egzaminacyjne
PKWiU	– Polska Klasyfikacja Wyrobów i Usług
RIO	– regionalna izba obrachunkowa
RSPO	– Rejestr Szkół i Placówek Oświatowych (w ramach SIO)
SA	– sąd apelacyjny
SIO	– System Informacji Oświatowej
SKO	– samorządowe kolegium odwoławcze
SN	– Sąd Najwyższy
TK	– Trybunał Konstytucyjny
WSA	– wojewódzki sąd administracyjny

PRZEDMOWA

Oddaję do rąk Czytelników kolejne, szóste wydanie komentarza do ustawy o systemie oświaty. Sukces tej publikacji na rynku księgarskim stanowi dla mnie, jako autora, satysfakcję, ale jednocześnie nakłada na mnie ogromną odpowiedzialność. Komentowana ustawa jest nowelizowana wyjątkowo często, jednak nie każdą zmianę – uwzględniając szereg odesłań i korespondencji z innymi aktami normatywnymi – daje się pojąć i w przystępny sposób wytłumaczyć. Trudności nastrocza niekiedy ustalenie intencji towarzyszących uchwalaniu aktów zmieniających, co ma niebagatelne znaczenie z punktu widzenia wykładni omawianych niżej przepisów. Pozostaje mieć nadzieję, że mimo oczywistych braków, a niekiedy nawet zwykłych ludzkich błędów, książka jako całość spełni oczekiwania Czytelników.

W bieżącym wydaniu skomentowano wszystkie kluczowe nowelizacje do dnia 1 września 2015 r., w tym tzw. ustawę przedszkolną i rekrutacyjną. Skomplikowany i rozłożony w czasie proces przygotowania książki do publikacji zaważył na tym, że niektóre akty wykonawcze – niepromulgowane w Dzienniku Ustaw do chwili oddania książki do druku – mogły być uwzględnione jedynie jako projekty; tę okoliczność starałem się w miarę możliwości zasygnalizować Czytelnikom przy odpowiednich przepisach ustawy. Orzecznictwo i literatura zostały wybrane pod kątem przedstawienia najbardziej reprezentatywnych poglądów, które mają znaczenie dla zrozumienia omawianych treści.

Artykuły powoływane w tekście komentarza bez oznaczenia ustawy są artykułami ustawy o systemie oświaty.

Mateusz Pilich
Warszawa, wrzesień 2015 r.

Ustawa

z dnia 7 września 1991 r.

o systemie oświaty

(tekst jedn.: Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572; zm.: Dz. U. z 2004 r. Nr 273, poz. 2703, Nr 281, poz. 2781; z 2005 r. Nr 17, poz. 141, Nr 94, poz. 788, Nr 122, poz. 1020, Nr 131, poz. 1091, Nr 167, poz. 1400, Nr 249, poz. 2104; z 2006 r. Nr 144, poz. 1043, Nr 208, poz. 1532, Nr 227, poz. 1658; z 2007 r. Nr 42, poz. 273, Nr 80, poz. 542, Nr 115, poz. 791, Nr 120, poz. 818, Nr 180, poz. 1280, Nr 181, poz. 1292; z 2008 r. Nr 70, poz. 416, Nr 145, poz. 917, Nr 216, poz. 1370, Nr 235, poz. 1618; z 2009 r. Nr 6, poz. 33, Nr 31, poz. 206, Nr 56, poz. 458, Nr 157, poz. 1241, Nr 219, poz. 1705; z 2010 r. Nr 44, poz. 250, Nr 54, poz. 320, Nr 127, poz. 857, Nr 148, poz. 991; z 2011 r. Nr 106, poz. 622, Nr 112, poz. 654, Nr 139, poz. 814, Nr 149, poz. 887, Nr 205, poz. 1206; z 2012 r. poz. 941, poz. 979; z 2013 r. poz. 87, poz. 827, poz. 1191, poz. 1265, poz. 1317, poz. 1650; z 2014 r. poz. 7, poz. 290, poz. 538, poz. 598, poz. 642, poz. 811, poz. 1146, poz. 1877; z 2015 r. poz. 357)

PREAMBUŁA

Oświata w Rzeczypospolitej Polskiej stanowi wspólne dobro całego społeczeństwa; kieruje się zasadami zawartymi w Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, a także wskazaniem zawartymi w Powszechnej Deklaracji Praw Człowieka, Międzynarodowym Pakcie Praw Obywatelskich i Politycznych oraz Konwencji o Prawach Dziecka. Nauczanie i wychowanie – respektując chrześcijański system wartości – za podstawę przyjmuje uniwersalne zasady etyki. Kształcenie i wychowanie służy rozwijaniu u młodzieży poczucia odpowiedzialności, miłości ojczyzny oraz poszanowania dla polskiego dziedzictwa kulturowego, przy jednoczesnym otwarciu się na wartości kultur Europy i świata. Szkoła winna zapewnić każdemu uczniowi warunki niezbędne do jego rozwoju, przygotować go do wypełniania obowiązków rodzinnych i obywatelskich w oparciu o zasady solidarności, demokracji, tolerancji, sprawiedliwości i wolności.

1. Preambuła do ustawy o systemie oświaty, choć sama w sobie nie niesie konkretnej treści normatywnej, może być postrzegana jako źródło wskazówek dla wykładni teleologicznej, czyli odwołującej się do celów, do których osiągnięcia ustawodawca ustanowił regulację prawną¹. Określenie, że „oświata [...] stanowi wspólne dobro całego spo-

---

¹ L. Morawski, *Zasady wykładni prawa*, Toruń 2006, s. 139. Taki charakter przypisuje się również preambułom do aktów normatywnych w orzecznictwie Trybunału Konstytucyjnego; por. chociażby wyroki: z dnia 11 maja 2005 r., K 18/04, OTK-A 2005, nr 5, poz. 49; z dnia 11 maja 2007 r., K 2/07, OTK-A 2007, nr 5, poz. 48; a także z dnia 28 kwietnia 1999 r., K 3/99, OTK 1999, nr 4, poz. 73.

łączeństwa”, nie tylko uwypukla jej doniosły charakter jako jednej z podstawowych potrzeb społecznych, lecz także koresponduje z odpowiedzialnością państwa i samorządu terytorialnego za funkcjonowanie całego systemu oświaty, której szczególnym przejawem jest wymaganie zapewnienia powszechnej dostępności szkół publicznych (o czym mowa niżej)².

2. W preambule zawarto także odesłania do źródeł prawa (wewnętrzno oraz międzynarodowego), które mają istotne znaczenie dla interpretacji i stosowania ustawy. Ustawa o systemie oświaty musi być interpretowana i stosowana w sposób spójny zarówno z Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. Nr 78, poz. 483 z późn. zm.), jak i z umowami międzynarodowymi. Konstytucja RP, nazywana również ustawą zasadniczą, jest w systemie prawa polskiego fundamentem demokratycznego ładu polityczno-prawnego. Dla systemu oświaty szczególne znaczenie ma art. 70 Konstytucji RP, w którym określa się prawo do nauki jako jedno z praw obywatelskich (należących do grupy praw ekonomicznych, socjalnych i kulturalnych) oraz obowiązek nauki do 18. roku życia. Również norma konstytucyjna przewiduje dla obywateli polskich nieodpłatność nauki w szkołach publicznych, wolność wyboru przez rodziców szkoły publicznej lub niepublicznej, partycypację władz publicznych w utrzymaniu niepublicznych szkół i placówek oraz indywidualną pomoc finansową i organizacyjną dla uczniów i studentów.

Oprócz Konstytucji RP komentowana preambuła wymienia również kilka aktów prawa międzynarodowego. U podstaw przepisów konstytucyjnych określających stosunek umów międzynarodowych do aktów ustawodawczych leży domniemanie zgodności polskiego prawa wewnętrznego z prawem międzynarodowym. Jej najogólniejszym wyrazem jest art. 9 Konstytucji RP, zgodnie z którym: „Rzeczpospolita Polska przestrzega wiążącego ją prawa międzynarodowego”³. Przepis ten stanowi wyraźną wytyczną dla organów państwa i innych podmiotów – w tym dla

---

² Zob. wyroki: WSA w Łodzi z dnia 2 grudnia 2008 r., III SA/Łd 440/08, LEX nr 541761; WSA w Warszawie z dnia 12 sierpnia 2008 r., I SA/Wa 441/08, LEX nr 506173; NSA z dnia 3 lutego 2003 r., II SA 2427/02, LEX nr 697671.

³ Zob. R. Kwiecień, *Miejsce umów międzynarodowych w porządku prawnym państwa polskiego*, Warszawa 2000, s. 116–117.

szkół, placówek oraz ich organów – wskazując na obowiązek przestrzegania prawa międzynarodowego w procesie prawotwórczym i decyzyjnym⁴.

Stosunek norm prawa międzynarodowego do prawa krajowego nie został jednoznacznie przesądzony przez ustrojodawcę polskiego z uwagi na różnorodząjowy charakter źródeł tego pierwszego. Istotną regułę porządkującą, dotyczącą pewnej, ściśle określonej kategorii umów międzynarodowych, zawarto w art. 91 ust. 2 Konstytucji RP, zgodnie z którym umowa międzynarodowa ratyfikowana za uprzednią zgodą wyrażoną w ustawie ma pierwszeństwo przed ustawą, jeżeli ustawy tej nie da się pogodzić z umową. Przez akt ratyfikacji rozumie się uroczyste potwierdzenie w imieniu państwa przez właściwy organ, że umowa międzynarodowa będzie przez to państwo w dobrej wierze przestrzegana i wykonywana⁵. Zgoda ustawowa na ratyfikację jest wymagana w ściśle określonych przypadkach, zapisanych w art. 89 ust. 1 Konstytucji RP. Pierwszeństwo umów międzynarodowych przed ustawami ma na celu dążenie do zachowania spójności systemu prawnego i niewystąpienia sytuacji, którą można by określić jako sprzeniewierzenie się przez państwo przyjętym zobowiązaniom międzynarodowym⁶. Powołany tu przepis należy interpretować ściśle jako niedotyczący tych umów międzynarodowych, które zostały ratyfikowane bez uprzedniej zgody ustawowej⁷. Dotyczy on także umów międzynarodowych ratyfikowanych przez Rzeczpospolitą Polską na podstawie poprzednio obowiązujących w czasie ich ratyfikacji przepisów konstytucyjnych, które zostały ogłoszone w Dzienniku Ustaw (art. 241 ust. 1 Konstytucji RP).

Dobór aktów, których tytuły wymieniono w preambule do komentowanej ustawy, wydaje się nieprzypadkowy: chodzi bowiem o zręby uniwersalnego systemu praw człowieka. Można sądzić, że w ten sposób ustawodawca chciał w szczególny sposób podkreślić podmiotowość dziecka w polskim systemie oświaty.

⁴ Zob. A. Wasilkowski, *Miejsce umów międzynarodowych wedle nowej Konstytucji RP (uwagi wstępne)*, Przegląd Legislacyjny 1997, nr 6, s. 32.

⁵ Zob. W. Góralczyk, *Prawo międzynarodowe publiczne w zarysie*, Warszawa 1989, s. 75–76; R. Bierzanek, J. Symonides, *Prawo międzynarodowe publiczne*, Warszawa 2005, s. 83–84.

⁶ Inaczej chyba A. Bałaban, *Źródła prawa w polskiej Konstytucji z 2 kwietnia 1997 r.*, Prz. Sejm. 1997, nr 5, s. 40, którego zdaniem ratyfikowane umowy międzynarodowe mają „wyższą moc prawną” niż ustawy.

⁷ Por. wyrok NSA z dnia 29 maja 2002 r., I SA/Lu 883/01, LEX nr 679018.

Powszechna Deklaracja Praw Człowieka, będąc deklaracją polityczną przyjętą na trzeciej sesji Zgromadzenia Ogólnego ONZ w Paryżu dnia 10 grudnia 1948 r., nie ma charakteru źródła prawa *sensu stricto*. W pozostałych przypadkach wymienione zostały wielostronne umowy międzynarodowe ratyfikowane przez Polskę. Przepisy międzynarodowych konwencji praw człowieka nakładają na państwa-strony wiele istotnych obowiązków, przede wszystkim zaś obowiązek ochrony osób małoletnich, respektowania praw mniejszości narodowych (również w dziedzinie kultury i oświaty)⁸, a także upowszechnienia bezpłatnej edukacji na poziomie podstawowym oraz zapewnienia poradnictwa szkolnego i zawodowego⁹. Odpowiednią regulację w tym zakresie odnaleźć można np. w Międzynarodowym Pakcie Praw Gospodarczych, Społecznych i Kulturalnych, otwartym do podpisu w Nowym Jorku dnia 19 grudnia 1966 r. (Dz. U. z 1977 r. Nr 38, poz. 169)¹⁰, Konwencji dotyczącej statusu uchodźców, sporządzonej w Genewie dnia 28 lipca 1951 r. (Dz. U. z 1991 r. Nr 119, poz. 515 z późn. zm.)¹¹, Konwencji w sprawie zwalczania dyskryminacji w dziedzinie oświaty, sporządzonej w Paryżu dnia 15 grudnia 1960 r. (Dz. U. z 1964 r. Nr 40, poz. 268)¹² czy też w umowach międzynarodowych, do których Polska należy jako członek Rady Europy – zwłaszcza w Konwencji ramowej o ochronie mniejszości narodowych, sporządzonej w Strasburgu dnia 1 lutego 1995 r. (Dz. U. z 2002 r. Nr 22, poz. 209)¹³.

---

⁸ Zob. art. 27 Międzynarodowego Paktu Praw Obywatelskich i Politycznych, otwartego do podpisu w Nowym Jorku dnia 19 grudnia 1966 r. (Dz. U. z 1977 r. Nr 38, poz. 167), oraz art. 12 Konwencji ramowej o ochronie mniejszości narodowych, sporządzonej w Strasburgu dnia 1 lutego 1995 r. (Dz. U. z 2002 r. Nr 22, poz. 209).

⁹ Zob. art. 28–29 Konwencji o prawach dziecka, przyjętej przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych dnia 20 listopada 1989 r. (Dz. U. z 1991 r. Nr 120, poz. 526 z późn. zm.).

¹⁰ Zob. art. 13 Międzynarodowego Paktu Praw Gospodarczych, Społecznych i Kulturalnych.

¹¹ Zob. art. 22 tej konwencji, gwarantujący uchodźcom dostęp do szkolnictwa podstawowego na równi z obywatelami, zaś do szkolnictwa ponadpodstawowego na poziomie nie mniej korzystnym niż gwarantowany cudzoziemcom.

¹² Wyraża ona zasadę równego dostępu do oświaty bez względu na rasę, kolor skóry, płeć, język, wyznanie, przekonania polityczne lub jakiegokolwiek inne, narodowość lub pochodzenie społeczne, sytuację materialną lub urodzenie.

¹³ Gwarantuje ona prawo do zakładania i prowadzenia szkół i placówek kulturalno-oświatowych mniejszości narodowych oraz nauczania i kultywowania ich języków; zob. art. 12–14 tej konwencji.

Należy ogólnie stwierdzić, że stanowiąc ustawę o systemie oświaty, Polska prawidłowo i w sposób pełny wywiązała się z przyjętych zobowiązań międzynarodowych.

3. Następująca po zdaniu pierwszym część preambuły jest już deklaracją wartości o znikomym znaczeniu dla wykładni i stosowania prawa. Na uwagę zasługuje duża liczba zwrotów o nieokreślonej czy wręcz nieokreślonej treści (np. uniwersalne zasady etyki).

Rozdział 1

PRZEPISY OGÓLNE

Art. 1. [Cele systemu oświaty]

System oświaty zapewnia w szczególności:

- 1) realizację prawa każdego obywatela Rzeczypospolitej Polskiej do kształcenia się oraz prawa dzieci i młodzieży do wychowania i opieki, odpowiednich do wieku i osiągniętego rozwoju;
- 2) wspomaganie przez szkołę wychowawczej roli rodziny;
- 3) możliwość zakładania i prowadzenia szkół i placówek przez różne podmioty;
- 4) dostosowanie treści, metod i organizacji nauczania do możliwości psychofizycznych uczniów, a także możliwość korzystania z pomocy psychologiczno-pedagogicznej i specjalnych form pracy dydaktycznej;
- 5) możliwość pobierania nauki we wszystkich typach szkół przez dzieci i młodzież niepełnosprawną, niedostosowaną społecznie i zagrożoną niedostosowaniem społecznym, zgodnie z indywidualnymi potrzebami rozwojowymi i edukacyjnymi oraz predyspozycjami;
- 5a) opiekę nad uczniami niepełnosprawnymi przez umożliwianie realizowania zindywidualizowanego procesu kształcenia, form i programów nauczania oraz zajęć rewalidacyjnych;
- 6) opiekę nad uczniami szczególnie uzdolnionymi poprzez umożliwienie realizowania indywidualnych programów nauczania oraz ukończenia szkoły każdego typu w skróconym czasie;
- 7) upowszechnianie dostępu do szkół, których ukończenie umożliwia dalsze kształcenie w szkołach wyższych;

- 8) możliwość uzupełniania przez osoby dorosłe wykształcenia ogólnego, zdobywania lub zmiany kwalifikacji zawodowych i specjalistycznych;
- 9) zmniejszanie różnic w warunkach kształcenia, wychowania i opieki między poszczególnymi regionami kraju, a zwłaszcza ośrodkami wielkomiastowymi i wiejskimi;
- 10) utrzymywanie bezpiecznych i higienicznych warunków nauki, wychowania i opieki w szkołach i placówkach;
- 11) upowszechnianie wśród dzieci i młodzieży wiedzy o zasadach zrównoważonego rozwoju oraz kształtowanie postaw sprzyjających jego wdrażaniu w skali lokalnej, krajowej i globalnej;
- 12) opiekę uczniom pozostającym w trudnej sytuacji materialnej i życiowej;
- 13) dostosowywanie kierunków i treści kształcenia do wymogów rynku pracy;
- 13a) kształtowanie u uczniów postaw przedsiębiorczości sprzyjających aktywnemu uczestnictwu w życiu gospodarczym;
- 14) przygotowywanie uczniów do wyboru zawodu i kierunku kształcenia;
- 15) warunki do rozwoju zainteresowań i uzdolnień uczniów przez organizowanie zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych oraz kształtowanie aktywności społecznej i umiejętności spędzania czasu wolnego;
- 16) upowszechnianie wśród dzieci i młodzieży wiedzy o bezpieczeństwie oraz kształtowanie właściwych postaw wobec zagrożeń i sytuacji nadzwyczajnych.

Cały przepis należy rozumieć jako zbiór postulatów i wytycznych, według których powinien być zorganizowany system oświaty w Polsce, a także standardów, jakie powinien spełniać; odnośnie do trudności z interpretacją terminu „system oświaty” – zob. teza 1 do art. 2. W istocie zatem należy rozumieć, że to nie system oświaty jako bliżej niesprecyzowany byt prawny, lecz organy państwa i j.s.t. powinny zapewnić taką organizację procesu nauczania, wychowania i opieki w szkołach i placówkach, aby warunki prawne określone w tym i innych przepisach ustawy zostały wykonane.

Z art. 1, w związku z innymi przepisami ustawy, mogą wynikać konkretne zobowiązania państwa i samorządu terytorialnego wobec jedno-

stek¹⁴. Z komentowanego artykułu wynikają także pewne zasady ogólne, m.in. zasada powszechności kształcenia (pkt 1), pomocniczej funkcji wychowawczej szkoły wobec rodziny (pkt 2) czy też autonomii obywateli i ich organizacji w tworzeniu i prowadzeniu szkół i placówek niepublicznych (pkt 3). W niektórych kwestiach ustawa poprzestaje na deklaracjach, których nie uszczegółowiono w dalszych przepisach. Krytycznie odnosi się do tego m.in. Trybunał Konstytucyjny, wskazując w swoim orzecznictwie na konieczność tym bardziej szczegółowej regulacji, im bardziej sprawa jest ważna dla pojedynczego ucznia. Aktualnie omawiany wyrok TK stwierdza, że wszystkie istotne sprawy związane z obowiązkiem szkolnym – w tym zwłaszcza dotyczące sprawdzianów i egzaminów zewnętrznych – powinny zostać uregulowane przez ustawodawcę, a regulacje zawarte w aktach niższej rangi muszą mieć oparcie w delegacji ustawowej do ich wprowadzenia¹⁵.

Deklarowane w pkt 1 prawo „każdego obywatela Rzeczypospolitej Polskiej” do kształcenia się nie oznacza, że ustawa o systemie oświaty ma zastosowanie wprost tylko do obywateli polskich. Z brzmienia art. 94a ust. 1 wynika bowiem, że prowadzenie działalności edukacyjnej z udziałem cudzoziemców także podlega jej przepisom¹⁶.

Art. 2. [Zakres podmiotowy stosowania ustawy]

System oświaty obejmuje:

- 1) przedszkola, w tym z oddziałami integracyjnymi, przedszkola specjalne oraz inne formy wychowania przedszkolnego;**
- 2) szkoły:**
  - a) podstawowe, w tym: specjalne, integracyjne, z oddziałami integracyjnymi i sportowymi, sportowe i mistrzostwa sportowego,**
  - b) gimnazja, w tym: specjalne, integracyjne, dwujęzyczne, z oddziałami integracyjnymi, dwujęzycznymi, sportowymi i przysposabiającymi do pracy, sportowe i mistrzostwa sportowego,**

¹⁴ Zob. decyzja SKO we Wrocławiu z dnia 28 lutego 2008 r., SKO 4701/9/08, OwSS 2008, nr 3, s. 67.

¹⁵ Wyrok TK z dnia 24 września 2013 r., K 35/12, OTK-A 2013, nr 7, poz. 94.

¹⁶ Zob. wyrok NSA z dnia 1 lipca 2008 r., II GSK 214/08, LEX nr 566040.

Mateusz Pilich – doktor nauk prawnych, adiunkt na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Warszawskiego; członek Biura Studiów i Analiz Sądu Najwyższego; były pracownik Społecznego Towarzystwa Oświatowego; w latach 2003–2005 wicedyrektor Centralnego Ośrodka Doskonalenia Nauczycieli w Warszawie.

■ Ustawa o systemie oświaty, wielokrotnie nowelizowana oraz uzupełniona kilkudziesięcioma rozporządzeniami, jest aktem prawnym o dużym znaczeniu i zasięgu: reguluje m.in. działalność szkół podstawowych, gimnazjów, szkół ponadgimnazjalnych i policealnych – zarówno publicznych, jak i niepublicznych.

■ Komentarz jest uporządkowanym i systematycznym omówieniem poszczególnych przepisów ustawy. Wzbogacony został o obszerne orzecznictwo Sądu Najwyższego, Naczelnego Sądu Administracyjnego i wojewódzkich sądów administracyjnych, wieloletni dorobek doktryny oraz zwięzłe przedstawienie większości aktów wykonawczych do ustawy o systemie oświaty.

■ Najnowsze wydanie uwzględnia wszystkie nowelizacje ustawy o systemie oświaty według stanu prawnego na 1 września 2015 r. Obszernie omówiono w nim zagadnienia przyjmowania uczniów do przedszkoli, szkół i placówek (tzw. ustawa rekrutacyjna), podręczników oraz programów szkolnych. Komentarz zawiera także przybliżenie przepisów tzw. ustawy egzaminacyjnej, obejmujących m.in.:

- zasady oceniania i klasyfikowania uczniów i słuchaczy obowiązujące od początku roku szkolnego 2015/2016;
- system egzaminów zewnętrznych (sprawdzian po szkole podstawowej, egzamin gimnazjalny, egzamin maturalny oraz egzamin potwierdzający kwalifikacje w zawodzie).

■ Opracowanie skierowane jest do osób poszukujących aktualnych informacji z zakresu prawa oświatowego, w tym przede wszystkim: dyrektorów szkół i placówek oświatowych, pracowników urzędów jednostek samorządu terytorialnego oraz organów sprawujących nadzór pedagogiczny, a także adwokatów, radców prawnych i sędziów sądów administracyjnych.

ISBN 978-83-264-9354-6

9 788326 493546

Cena 186 zł
(w tym 5% VAT)

Zamówienia:

infolinia 801 04 45 45, fax 22 535 80 01

zamowienia.książki@wolterskluwer.pl

www.wolterskluwer.pl

księgarnia internetowa www.profinfo.pl

9 788326 493546 M06P01